

Dr. sc. Marina Proklin
dipl. oec. i ovl. rač.
Financijska agencija
Regionalni centar Osijek
Lorenza Jägera 1, 31000 Osijek

UDK 657.1
Izvorni znanstveni članak

USKLAĐIVANJE POTRAŽIVANJA KUPACA I DUGOVA PREMA DOBAVLJAČIMA

SAŽETAK

Jedan od temeljnih računovodstvenih zahtjeva, kao postignuće primjene računovodstvenih standarda, nalaže iskazivanje imovine – u aktivi bilance poduzetnika – po pravičnoj (fer) vrijednosti. Svođenjem imovine na pravičnu (fer) vrijednost rezultira povećanjem ili smanjenjem vrijednosti imovine te realnog iskazivanja dugova prema dobavljačima, odnosno povećanjem rashoda ili prihoda. U nastavku dajem opširniji odgovor kako postupiti u tim slučajevima.

Ključne riječi: usklađivanje, potraživanja od kupaca, dugovi prema dobavljačima.

1. Uvod

Ravnateljstvo odnosno uprava (menadžment) **poduzetnika** može sastavljati i prezentirati financijsko-računovodstvena izvješća za svoje interne potrebe na brojne različite načine koji su najprimjereniji internim upravljačkim potrebama. Međutim, kad se spomenuta izvješća prezentiraju drugim korisnicima: dioničarima, zajmodavcima, namještenicima, vladi i njezinim agencijama i široj javnosti uopće, trebaju biti u skladu s Međunarodnim standardima financijskoga izvještavanja i Hrvatskim standardima financijskoga izvještavanja.

U pravilu poslove usklađivanja obavlja računovodstveno-informacijski sustav (računovodstvo), a u okviru pomoćnog knjigovodstva – salda računa kupaca i dobavljača – (salda-konti).

Usklađivanje potraživanja i dugova stalna je briga računovođa. Čim se pojave ostupanja ili neslaganja u saldu, ili pak kad zbog nepotpune dokumentacije nemamo stanje koje odgovara stanju našeg komitenta nastupa potreba za usklađivanjem. Pred kraj godine ti se poslovi intenziviraju kako bi se u bilanci iskazalo što realnije stanje.

Usporedo s ovim poslovima teku i stalne aktivnosti u vezi s naplatom, odnosno plaćanjima. Mnoga se stanja tijekom tih aktivnosti stalno provjeravaju, odnosno nisu sporna. Zato ne treba usklađivati sve otvorene stavke, nego samo one za koje postoji dvojba, nejasnoća ili se „vuku“ iz godine u godinu. Pritom je još bitnije poduzimati napore za njihovu naplatu opomenama i tužbama jer čim se nešto naplati, otpada i potreba usklađenja.

Prema tome usklađenje potraživanja i dugovanja i provodimo s ciljem raščišćavanja problematičnih salda. To nije zakonska obveza, no to je u funkciji vjerodostojnog i zakonskog iskazivanja podataka u bilanci. Taj posao obavljamo uljudbeno i kolegijalno, bez prisile, a za dobro naših klijenata, odnosno poduzetnika.

Prema tome, **uskladjuju se ona potraživanja i dugovi za koje postoji neriješeni saldo – otvorena stavka.** To činimo sa zamolbom druge strane kako bismo uklonili problem u našem, no često i u knjigovodstvu poslovnoga partnera.

Ovo usklađivanje nije vezano za određeni nadnevak, već se provodi postupno ili odjednom – što pak ovisi o mogućnostima ažuriranja. To može biti s nekim nadnevkom za potraživanja jedne vrste, s drugim nadnevkom za potraživanja druge vrste, itd. **No bitno je da se za razdoblje do 31.XII. (što znači da usklađivanje može biti i poslije toga nadnevka) ne ostave neriješene – otvorene stavke u knjigovodstvu.** To je osobito značajno i za kvalitetno obavljanje popisa (inventure) potraživanja i dugovanja.

2. Načini usklađivanja potraživanja od kupaca i dugova prema dobavljačima

Vraćajući se sada na početna pitanja, može se reći da uočavamo dva načina usklađivanja:

- 1) usklađivanje izvješćem otvorenih knjigovodstvenih stavaka,
 - 2) usklađivanje zapisnikom o usklađivanju.
- Pokušajmo im sada naznačiti sadržaj!

2.1. Usklađivanje izvješćem otvorenih knjigovodstvenih stavaka

Usklađivanje međusobnih potraživanja i dugovanja može se obavljati IZVJEŠĆEM otvorenih knjigovodstvenih stavaka, kako je to prikazano na sl. 1.

IZVJEŠĆE otvorenih knjigovodstvenih stavaka sastavlja vjerovnik, obično u tri primjerka, s tim, da od toga dva primjerka dostavlja dužniku.

O dostavljenom, odnosno vraćenom izvješću vjerovnik i dužnik moraju imati odgovarajući dokaz, čemu služi:

- a) potvrda primitka od pošte i
- b) potvrda primitka od dužnika, odnosno vjerovnika.

Prema tome, ako se IZVJEŠĆE dostavlja poštom to se mora učiniti preporučeno (s povratnicom) i potrebno je sačuvati omotnicu kako bi se u eventualnom sporu pred sudom dokazalo da je IZVJEŠĆE dostavljeno. Posebno je ovo značajno glede dokaza o zastari potraživanja, odnosno dugovanja.

Ako kod vjerovnika nema otvorenih knjigovodstvenih stavaka, razumije se na određeni nadnevak koji se podrazumijeva kao posljednja knjigovodstvena stavka, odnosno ako je na računu dužnika toga nadnevka bilo prometa, nema potrebe za slanjem IZVJEŠĆA.

Vjerovnik:	Dužnik
„SLAVONIJA“	„PODRAVINA“
OSIJEK	ĐURĐEVAC
Dubrovačka 127	Zvonimirova 33

IZVJEŠĆE otvorenih knjigovodstvenih stavaka na nadnevak 31. prosinca 20...godine – Broj: 1/I

Vaš račun broj: 1201/127 prema našim poslovnim knjigama na nadnevak 31. prosinca 20... godine pokazuje saldo u kn 60.000,00 u (našu) – vašu korist, a sastoji se od sljedećih otvorenih knjigovodstvenih stavaka:

Pošiljalac IZVJEŠĆA	Potvrđujemo
Marija P.v.r.	usklađenost
	otvorenih
	knjigovodstvenih
	stavaka
	M.P.

Osiijek, 2.I.20...	(Mjesto i nadnevak)
	M.P.

Bilješka:

Osporavamo iskazano stanje (u cijelosti) – djelomično za svotu od kn./iz ovih razloga: saldo na našem kontu 2201/3 iznosi kn 190.000,00 u našu korist to predlažemo usklađenje putem Zapisnika.

Red. br.	Vrsta otvorenih knjigovodstvenih stavaka (faktura, situacija, obavj. o knjiženju sl.)	Rok dospijeća	Svota	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Saldo 1.I.20...	1.I.20...	100.000,00	
2.	Obavj. o knjiž. br. 46/20...	3.V.20...		100.000,00
3.	Doznaka po fak.br. 367/20...	1.I.20...		100.000,00
4.	Obrač. zatez.kamata br. 204/20...	5.VII.20...	50.000,00	
5.	Doznaka zateznih kamata	10.VII.20...		40.000,00
6.	Obavj. o knjiženju	10.X.20...		100.000,00
7.	Faktura br. 864	21.X.20...	250.000,00	

Prilog:	Dužnik:
	Marija F.v.r.
	M.P.

Đurđevac, 5.I.20...
(Mjesto i nadnevak)

Uobičajeno je da u roku od 8 dana od dana primitka IZVJEŠĆA jedan primjerak toga IZVJEŠĆA, na kojem će potvrditi ili osporiti u cijelosti ili djelomično iskazano stanje, dužnik vrati vjerovniku.

Ako dužnik ospori potraživanje vjerovnika, vjerovnik mu može poslati opomenu, pa ako dužnik i nakon toga ne potvrdi ili ne ospori potraživanje, vjerovnik može podnijeti tužbu nadležnom sudu za naplatu toga potraživanja.

U pravilu, kada dužnik primi IZVJEŠĆE otvorenih knjigovodstvenih stavaka na određeni nadnevak, postupit će na jedna od sljedećih načina:

1. ako je saldo iskazan u IZVJEŠĆU jednak saldu iskazanom u pomoćnom knjigovodstvu dužnika, dužnik će potvrditi usklađenost salda potpisom ovlaštenog (zakonskog) predstavnika poduzetnika i svojim pečatom i tako ovjereno IZVJEŠĆE vratiti vjerovniku;

Slika 1. IZVJEŠĆE otvorenih knjigovodstvenih stavaka na nadnevak 31. prosinca 20... godine

2. ako je saldo iskazan na IZVJEŠĆU različit od salda iskazanog u knjigovodstvu dužnika, dužnik neće potvrditi usklađenost otvorenih knjigovodstvenih stavaka, već će osporiti u cijelosti ili djelomično iskazano stanje i navesti razloge. Osim toga, dužnik će navesti stavke koje osporava odnosno priložiti specifikaciju zajedno s vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama odnosno predložiti da se sporna svota uskladi.

U slučaju da dužnik ospori djelomično otvorene stavke, preostali dio razumije se usklađenim.

I, naposljetku, tijek:

Vjerovnik, u našem primjeru, „SLAVONIJA“ Osiijek, sastavila je IZVJEŠĆE otvorenih knjigovodstvenih stavaka na temelju otvorenih stavaka na nadnevak 31. prosinca 20... godine (sl.1.) i s računa 1201/127 – Potraživanja od kupaca za pružene usluge (sl. 2) Analitički račun kupca.

Dužnik, u našem slučaju, „PODRAVINA“ Đurđevac, osporio je iskazano stanje – otvorene knjigovodstvene stavke – u cijelosti, na samom IZVJEŠĆU (sl. 1.), jer prema knjigovodstvenoj evidenciji saldo računa 2201/33 – Dobavljači pruženih usluga na nadnevak 31. prosinca 20... iznosi kn 190.000,00 u njegovu korist (sl.3)

Prikladno je obratiti pozornost na ta dva analitička računa.

Stranica	„PODRAVINA“ ĐURĐEVAC (Naziv kupca)			Broj računa 1201/127	
1					
Godina 20...					
Nadnevak	DVO	Opis	Duguje	Potražuje	Saldo *
1.I	1.I.	Saldo	100.000,00(1)		100.000,00
10.I.	6.I	Fak. br. 12	200.000,00(2)		300.000,00
14.I	6.I	Izvadak br. 14. doznaka po fak. br. 12		200.000,00(3)	100.000,00
10.IV.	5.IV.	Fak. br. 164	300.000,00		400.000,00
15.IV.	5.IV.	Izvadak br. 104 doz. po fak. br. 164		300.000,00(4)	100.000,00
17.IV.	17.IV.	Obav. o knjiženju br. 46. po dok. br. 164		100.000,00	0
9.V.	3.V.	Izvadak br. 136 doz. po fak.br.367		100.000,00(5)	(100.000,00)
20.VI	20.VI	Obrač. zatez. kamata br. 204	50.000,00(6)		(50.000,00)
3.VII.	20.VI.	Izvadak br. 172 doz. zate.kam. po obra. 204		40.000,00(7)	(90.000,00)
20.IX.	14.IX.	Fak. br. 436	500.000,00(8)		410.000,00
28.IX.	28.IX.	Obav. o knji. br. 302 po fak. br. 436		100.000,00	310.000,00
2.X.	14.IX.	Izv. Br. 238 doz. po fak. 436		500.000,00(9)	(190.000,00)
10.X.	5.X.	Fak. br. 864	250.000,00		60.000,00
31.XII.		Zbroj	1.400.000,00	1.340.000,00	60.000,00

Slika 2. Analitički račun kupca

*Bilješka:

- a) svote bez zagrada predstavljaju dugovni saldo
b) svote u zagrada predstavljaju potražni saldo

Stranica	„SLAVONIJA“ OSIJEK (Naziv dobavljača)			Broj računa 2201/33	
1					
Godina 20...					
Nadnevak	DVO	Opis	Duguje	Potražuje	Saldo *
1.I	1.I.	Saldo		100.000,00(1)	100.000,00
12.I.	8.I.	Fak. br. 12		200.000,00(2)	300.000,00
12.I	12.I	Obavj. o knji. br. 102 po fak.br. 12	100.000,00		200.000,00
14.I.	8.I.	Izvad. br. 13. doz. po fak. 12	200.000,00(3)		0
12.IV.	5.IV.	Izvadak br. 163 doz. po otp. br.1024	300.000,00(4)		(300.000,00)
27.IV.	25.IV.	Fak. br. 367		100.000,00	(200.000,00)
8.V.	3.V.	Izvadak br. 135 doz. po fak.br.367	100.000,00(5)		(300.000,00)
22.VI	20.VI	Obrač. zatez. kamata br. 204		50.000,00(6)	(250.000,00)
22.VI.	22.VI	Obavj. o knj.br. 104 po obr. zatez. kamata br. 204	10.000,00		(260.000,00)
29.VI.	20.VI	Izvad.br. 170.doz. zatez.kama po obr. br. 204	40.000,00(7)		(300.000,00)
21.IX.	14.IX.	Fak. br. 436		500.000,00(8)	200.000,00
28.IX.	14.IX.	Fak. br. 436	500.000,00(9)		(300.000,00)
10.X.	5.X.	Izvad.br.273 dozn.po fak.br. 864	250.000,00		(550.000,00)
25.X.	25.X.	Obavj. o knjiž. br. 809.pogr.obr. fak. 436		360.000,00	(190.000,00)
31.XII.		Zbroj:	1.500.000,00	1.310.000,00	(190.000,00)

Slika 3. Analitički račun dobavljača

*Bilješka:

- a) svote bez zagrada predstavljaju potražni saldo
b) svote u zagrada predstavljaju dugovni saldo

Saldo kn 190.000,00 na analitičkom računu dobavljača, u njegovu korist, sastoji se od sljedećih otvorenih knjigovodstvenih stavaka:

Iz ovih zapažanja radaju se dva presuda pitanja: jesu li u potpunosti ostvarena počela financijsko-računovodstvenih izvješća? **Odlučno odgovaramo**

		Duguje	Potražuje
1.	Saldo 1. siječnja 20...		100.000,00
2.	Obavijest o knjiženju br. 102. po fakturi br. 12	100.000,00	
3.	Doznaka po otpremnici br. 1024	300.000,00	
4.	Doznaka po fakturi 864	250.000,00	
5.	Obavijest o knjiženju br. 809		360.000,00
	Promet	650.000,00	460.000,00
	Saldo u korist dužnika		190.000,00
	Zbroj	650.000,00	650.000,00

Ovako prikazane otvorene knjigovodstvene stavke i kod vjerovnika na IZVJEŠĆU otvorenih knjigovodstvenih stavaka i kod dužnika prilikom usklađenja Zapisnikom o usklađenju mogu se, dobrim dijelom, uskladiti kako djelomično tako i potpuno, što ćemo vidjeti na samom zapisniku o usklađenju međusobnih potraživanja i dugovanja.

Osim toga, po primitku Izvješća od dužnika, vjerovnik je mogao kao prilog odnosno naknadno poslati dužniku **prijepis** (fotokopiju) svojeg analitičkog računa 1201/127, kako bi dužnik sam izvršio usklađenje i o tome obavijestio vjerovnika putem IZVJEŠĆA ili Zapisnika o usklađenju međusobnih potraživanja i dugovanja. Isto to, mogao je učiniti vjerovnik na taj način da već uz samo IZVJEŠĆE kao prilog pošalje prijepis (fotokopiju) svojeg analitičkog računa 1201/127.

Međutim, dužnik je prilikom vraćanja IZVJEŠĆA vjerovniku kao dokaz osporavanja navedenog salda mogao dostaviti u prilogu **prijepis** (fotokopiju) svojega analitičkog računa 2201/33 kako bi vjerovnik mogao uskladiti međusobna potraživanja i dugovanja.

nisu! I drugo, je li ostvareno, između ostalih, jedno od veoma bitnih kvalitativnih obilježja financijsko-računovodstvenih obilježja: istinito i fer motrište/fer prezentiranje (True and Fair View/Fair Presentation)? **Isto tako, odgovor je da nije!**

Dugogodišnje pragmatičarsko i edukacijsko računovodstveno – s posebnom pozornošću na dopisku odnosno sustavu dvostavnog knjigovodstva, daje nam pravo za izrijek bitka vođenja računovodstvene politike usklađenja potraživanja od kupaca i dugovanja prema dobavljačima, a koje glasi: **jedino usklađenje međusobnih potraživanja i dugovanja Zapisnikom** uz nazočnost predstavnika poduzetnika, **pretpostavka je za ostvarenje istinitog i fer** (poštenog) **postupka usklađenja i fer** (poštenog) **prezentiranja financijskoga položaja, uspješnosti i očuvanja glavnice** (kapitala) u temeljnim financijsko-računovodstvenim izvješćima odnosno njihovih počela.

2.2. Usklađivanje zapisnikom o usklađivanju

Valja nam kazati koju riječ o usklađivanju međusobnih potraživanja i dugovanja Zapisnikom o usklađivanju.

U toj suvislosti, ako se usklađivanje međusobnih potraživanja i dugovanja obavlja putem Zapisnika o usklađivanju potraživanja i dugovanja, u njemu se na nedvosmislen način utvrđuje nadnevak usklađenja i bit usklađenja. Osim toga, u njemu su posebno utvrđene svote usklađenih potraživanja i dugovanja, a posebno svote osporenih potraživanja i dugovanja, odnosno one koje se još trebaju knjižiti – bilježiti u poslovne knjige.

Usklađivanje međusobnih potraživanja i dugovanja obično obavljaju knjigovođe (njem. Buchhalter) pomoćnih knjiga kupaca i dobavljača, odnosno zakonski predstavnici poduzetnika. Ono se može obaviti bilo kod vjerovnika, bilo kod dužnika na temelju prijepisa (preslika) analitičkoga računa, u našem slučaju 1201 i 2201, tako da vjerovnik ili dužnik sastavlja Zapisnik o usklađivanju i šalje ga na ovjeru – potpisivanje odnosno na eventualne primjedbe. **Ovakav način usklađenja, može, ali ne mora bitno utjecati na istinito i fer (pošteno) motrište predočeno u financijsko-računovodstvenim izvješćima.**

Isto tako, usklađivanje pomoću Zapisnika o usklađivanju može se obaviti uz istodobno obostranu nazočnost knjigovođa odnosno predstavnika poduzetnika bilo kod vjerovnika, bilo kod dužnika. **Ovakav način usklađenja međusobnih potraživanja i dugovanja, omogućuje dosljedno ostvarivanje jednog, između ostalih, kvalitativnog obilježja financijsko-računovodstvenih izvješća, a to je fer (pošteno) prezentiranje – motrište.**

Zaključujemo ovu refleksiju i posebno ističemo: Prilikom ovakvog načina usklađenja, posebnu pozornost treba posvetiti **samom tijeku postupka**. Veoma je korisno, naročito pri velikom broju knjigovodstvenih događaja - knjigovodstvenih stavaka – da se usklađene stavke označe brojevima, npr. od tekućega broja 1. pa do kraja usklađenja (sl. 2. i 3.) u našem slučaju od tekućeg broja 1. do tekućeg broja 9. Ovo ističemo zbog toga, što se u slučaju pogreške, ovakvim načinom usklađenja, ona veoma brzo pronađe. I ne samo to, one knjigovodstvene stavke koje nisu označene brojevima (u zagradi) predstavljaju neusklađene – otvorene knjigovodstvene stavke i one se mogu odmah unositi u Zapisnik o usklađivanju potraživanja i dugovanja.

U našem slučaju, „SLAVONIJA“ d.d. Osijek kao vjerovnik i „PODRAVINA“ d.d. Đurđevac kao dužnik, uskladili su međusobna potraživanja i obveze i o tome sastavili sljedeći zapisnik:

ZAPISNIK

o usklađivanju međusobnih potraživanja i dugovanja

između „Slavonija“ d.d. Osijek kao vjerovnika i „Podravina“ d.d. Đurđevac kao dužnika, sastavljenog 15. siječnja 20... godine u prostorijama vjerovnika.

Promet računa 1201/127 – „Podravina“
Đurđevac u pomoćnom knjigovodstvu
„Slavonija“ Osijek – 31. prosinca 20... godine

	Duguje	Potražuje
„Slavonija“ Osijek – promet: Trebaknjižiti	1.400.000,00	1.340.000,00
1. Obavijest o knjiženju br. 102 po fakti.br.12		100.000,00
2. Faktura br. 367	100.000,00	
3. Obavijest o knjiženju br.104 po obr. Zate.kam br. 204		10.000,00
4. Doznaka po fak.br. 864		250.000,00
5. Obavijest o knjiž.br. 809-pog.obr.fak.br. 436	360.000,00	
6. Ukupan promet 31. prosinca 20... poslije usklađenja	1.860.000,00	1.700.000,00
7. Saldo u korist „Slavonija“ d.d. Osijek		160.000,00
8. ZBROJ	1.860.000,00	1.860.000,00

Promet računa 2201/33 „Slavonija“
Osijek u pomoćnom knjigovodstvu
„Podravina“ Đurđevac – 31. prosinca
20... godine

	Duguje	Potražuje
„Podravina“ Đurđevac – promet Trebaknjižiti	1.500.000,00	1.310.000,00
1. Faktura br. 164		300.000,00
2. Obavijest o knjiž.br.46 po fakturi br. 164	100.000,00	
3. Obavijest o knjiž.br. 302 po fakt.br.436	100.000,00	
4. Faktura br. 864		250.000,00
5. Ukupan promet 31. prosinca 20... poslije usklađenja	1.700.000,00	1.860.000,00
6. Saldo u korist „Slavonija“ d.d. Osijek	160.000,00	
7. ZBROJ	1.860.000,00	1.860.000,00

Za vjerovnika:
Marija P., v.r.

M.P.

Za dužnika
Marija F.v.r.

Prema tome, iz Zapisnika o usklađivanju potraživanja i dugovanja nedvosmisleno proizlazi da se u prometu računa 1201 i 2201 nalaze usklađene stavke odnosno knjigovodstvene stavke koje su vjerovnik i dužnik proknjižili u svojim analitičkim knjigovodstvima – evidencijama. To znači da se ta potraživanja i dugovanja smatraju usklađenima.

Posebno su navedene knjigovodstvene stavke koje na nadnevak 31. prosinca 20... nisu bile usklađene i predmet su zapisnika o usklađivanju potraživanja i obveza, odnosno to su knjigovodstvene stavke koje će vjerovnik i dužnik proknjižiti u svojim poslovnim knjigama, a time i u cjelini uskladiti međusobna potraživanja i dugovanja.

3) Knjiženja otvorenih knjigovodstvenih stavaka

Temeljem postupaka usklađivanja u računovodstvenim (poslovnim) knjigama (glavnoj knjizi, dnevniku i pomoćnoj knjizi – analitičko knjigovodstvo kupaca i dobavljača) provest će se, prije i poslije nadnevka bilance, knjiženja koja odgovaraju prirodni poslova usklađivanja.

Međutim, time smo došli do točke u kojoj se možemo detaljnije osvrnuti još konkretnijom kritikom tradicionalnog knjigovodstva i računovodstva, **problema** (ne)usklađenosti potraživanja od kupaca

i dugova prema dobavljačima i njihovim utjecajem na realnost bilance poduzetnika, sagledati ga u **kontekstu istraživanja** koje se zbiva u računovodstvu poduzetnika i financijskom izvješćivanju i kojemu je svrha zahvat u stvarnosti ili njezina mijena, **odnosno razmotriti reperkusije na bilancu poduzetništa.**

Možemo to i ovako izraziti.

2.3.1. Knjiženje otvorenih knjigovodstvenih stavaka u računovodstvu vjerovnika – analitičko knjigovodstvo kupaca

Temeljem Zapisnika o usklađivanju međusobnih potraživanja i dugovanja, sastavljenog 15. siječnja 20... godine, u prostorijama vjerovnika (Slavonija d.d. Osijek), u računovodstvenim knjigama: dnevniku, glavnoj knjizi i pomoćnoj knjizi – analitičkoj evidenciji kupaca (saldo-konti), **provest će se, nakon nadnevka bilance, tj. 31. prosinca 20... godine**, što nije u suglasnosti s HSFI-em 10 – Događaji nakon datuma bilance, **jer ih je teško provesti prije nadnevka bilance**, knjiženja sljedećih otvorenih knjigovodstvenih stavaka, na analitičkom računu 1201/127:

Knjiženje:

- obavijest o knjiženju br. 102/20... po izlaznom računu (fakturi) br. 12/20 zbog pogrešnog izračuna na samom računu (fakturi) koji je utvrdio dužnik	
- dužniku treba odobriti	kn 100.000,00
- račun (fakturu) br. 367/20... koju vjerovnik (kao svoj) nema knjižena na tom dužniku već je pogrešno knjižen na drugom računu dužnika	
- storno knjiženje	kn 100.000,00
- obavijest o knjiženju br. 104/20... zbog pogrešnog obračuna zateznih kamata br. 204/20...	
- dužniku treba odobriti	kn 100.000,00
- doznaka po računu (fakturi) br. 864/20... koju je pogrešno proknjižio vjerovnik na računu drugog dužnika	
- storno knjiženje	kn 250.000,00
-obavijest o knjiženju br. 809/20... po računu (fakturi) br. 436/20... zbog pogrešnog izračuna na samom računu	
- dužnika treba teretiti	kn 360.000,00

2.3.2. Knjiženja otvorenih knjigovodstvenih stavaka u računovodstvu dužnika – analitičko knjigovodstvo dobavljača

Temeljem Zapisnika o usklađivanju međusobnih potraživanja i dugovanja, sastavljenog 15. siječnja 20... godine u prostorijama vjeronika (Slavonija d.d.

Osijek), u računovodstvenim knjigama: dnevniku, glavnoj knjizi, i pomoćnoj knjizi – analitičkoj evidenciji dobavljača (saldakonti), **provest će se, prije nadneva bilance, tj. 31. prosinca 20... godine**, što je u suglasnosti s HSFI-em 10 – Događaji nakon datuma bilance, knjiženja sljedećih otvorenih knjigovodstvenih stavaka, na analitičkom računu 2201/33:

- račun (faktura) br. 164/20... za usluge čišćenja, koji vjerovnik nema knjižen	Kn 300.000,00
- obavijest o knjiženju br. 46 – po ulaznom računu (fakturi) br. 164/20... zbog pogrešnog izračuna na samom računu	
- storno knjiženje	Kn 100.000,00
- obavijest o knjiženju br. 302 – po ulaznom računu (fakturi) br. 436/20 zbog pogrešnog izračuna na samom računu	
- storno knjiženje	Kn 100.000,00
- račun (faktura) br. 264/20... pogrešno knjižena na drugom vjeroniku	
- storno knjiženje	Kn 200.000,00

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Račun	Svota	
			Duguje	Potražuje
1.	Usluge čišćenja	4122	300.000,00	
	Dobavljači dobara	2201		300.000,00
	Za usluge čišćenja po računu 164/20...			
2.	Dobavljači dobara	2201		(100.000,00)
	Potraživanja od kupaca usluga	4122	(100.000,00)	
	Obavijest o knjiženju br. 46. zbog pogrešnog izračuna po ulaznom računu br. 164/20			
3.	Dobavljači dobara	2201		(100.000,00)
	Zalihe sirovina i materijala	3100	(100.000,00)	
	Obavijest o knjiženju br. 302 zbog pogrešnog izračuna po ulaznom računu br. 436/20...			
4.	Dobavljači dobara	2202		(250.000,00)
	Dobavljači dobara	2201		250.000,00
	Za pogrešno knjiženje računa br. 864 na drugom računu vjeronika			
	Ukupno		100.000,00	100.000,00

3. Zaključak

Računovodstvene politike usklađivanja potraživanja od kupaca i dugova prema dobavljačima, kao postupci posloводства (menadžmenta) koje je ono usvojilo prilikom sastavljanja i prezentiranja temeljnih financijsko-računovodstvenih izvješća, jesu:

- 1) usklađivanje potraživanja od kupaca i obveza prema dobavljačima kontinuirani je proces,
- 2) obračunate zatezne kamate treba odmah knjižiti izvanbilančno,
- 3) što je više moguće primjenjivati usklađivanja putem Zapisnika,
- 4) izbjegavati pojavu događaja nakon nadneva bilance.

Nismo ni mislili da je ovime sve rečeno o računovodstvenim politikama usklađivanja potraživanja od kupaca i dugovanja prema dobavljačima. Uostalom, takav si zadatak nismo ni postavili. No, nadajmo se, mnogobrojnim računovodstvenim radnicima, a posebno ravnateljstvu (menadžmentu) iznesene napomene i razmišljanja, bit će korisni.

Ipak, ostaju otvorena, za daljnju raspravu veoma zanimljiva dva pitanja:

- 1) što je to fer (pravično) usklađivanje;
- 2) utjecaj događaja nastalih nakon datuma bilance na temeljna financijsko-računovodstvena izvješća, kako vjeronika tako i dužnika.

Izrijeckom, naše je neoborivo motrište: **nema realne bilance poduzetnika.**

No o tome jednom drugom prilikom.

LITERATURA:

1. Hrvatski računovodstveni sustav (službeni i pročišćeni tekstovi za Hrvatsku). HSFI, MSFI, MRS Tumačenja – VI. naklada, RRIF-plus, Zagreb, 2010. – glavni urednik dr.sc. Vlado Brkanić
2. International Accounting Standards, The Institute of Chartered Accountants in England and Wales, London 1989.
3. Proklin P., Proklin M., Zima J., (Ne)usklađena potraživanja od kupaca i dugova prema dobavljačima i njihov utjecaj na realnost bilance poduzetnika, RAČUNOVODSTVO I MENADŽMENT – RIM – 12. međunarodna znanstvena i stručna konferencija, „Hrvatski računovođa“ Zagreb, Zagreb-Split, 2011.

Marina Proklin

RECONCILIATION OF RECEIVABLES AND PAYABLES

ABSTRACT

One of the basic accounting requirements, as an achievement of application of accounting standards, is to report assets on the balance sheet at fair value. Marking assets at fair value results in an increase or decrease in the value of assets and reporting of actual payables, i.e., an increase in expenditures or revenues. This paper provides detailed instructions on appropriate accounting procedures in such cases.

Keywords: reconciliation, receivables, payables.